13/03/2021

PASTORALA LA ÎNCEPUTUL SFÂNTULUI ȘI MARELUI POST

PASTORALA LA ÎNCEPUTUL SFÂNTULUI ȘI MARELUI POST
A ÎNALT PREASFINȚIEI SALE NICHITA,
ARHIEPISCOPUL THYATEIREI ȘI AL MARII BRITANII

Fiule, să nu lași pe cel sărac lipsit de hrană
și ochii celor nevoiași nu-i face să aștepte.
Sufletul flămând să nu-l întristezi
și să nu urgisești pe om când are lipsă.
Inima necăjită nu o tulbura
și nu întârzia a da celui lipsit.
Rugăciunea celui necăjit nu o lepăda
și nu-ți întoarce fața ta de la cel sărac.
De la cel în lipsă nu-ți întoarce ochiul
și nu da loc omului să te blesteme.
Că rugăciunea celui ce te blestemă pe tine, întru amărăciunea sufletului său,
o va auzi Cel care l-a făcut pe el.

Fă-te iubit adunării
și celui mai mare smerește capul tău.
Pleacă săracului urechea ta
și cu blândețe răspunde-i cele de pace.
Scoate pe cel năpăstuit din mâna celui ce-l năpăstuiește
și să nu fi slab de înger când judeci. (Sirah 4:1-9)

La începutul Sfântului și Marelui Post, cuvintele de mai sus din cugetările lui Iisus, fiul lui Sirah, ne înfățișează scurte îndrumări cu privire la purtarea noastră, ne pun înainte o pildă pentru viața noastră de-a lungul acestei perioade în care ne cercetăm pe noi înșine cu mai multă încordare. Aflăm multe asemenea îndemnuri și povățuiri în întreaga tradiție a Bisericii. Este lucrarea și răspunderea noastră nu numai a citi și a prețui aceste cuvinte și înțelesuri, ci și a trăi noi înșine și a pătrunde în duhul Sfintei Tradiții prin obștească viață sacramentală a Bisericii și prin propria noastră nevoință.

Seceta păcatului ne lasă ca un pământ uscat și fără de apă. Postul este vremea în care suntem chemați să purcedem prin ușile pocăinței și să ne adăpăm din apele primenitoare ale izvorului Adevărului. Iubiți tovarăși de drum, călătoria pe calea ce duce spre aceste ape de viață dătătoare o înțelegem ca o înlănțuire de lepădări ale unor lucruri pe care bine este a le ocoli, ca o înșiruire de rânduieli, îndrumări și limitări. Aceasta nu înseamnă însă că ne putem lăsa în voia falsei siguranțe pe care o dobândim prin această înțelegere unilaterală a pocăinței. Este adevărat că lista citată mai sus, începe cu anumite opreliști; însă așa cum Hristos a împlinit opreliștile celor Zece Porunci cu făgăduințele Fericirilor, Sfânta noastră Tradiție ne amintește cu blândețe iarăși și iarăși, că ceea ce *facem* este mai important decât ceea ce *nu facem*. Din cauza neputinței noastre de a pătrunde adevăratul înțeles și adevărata menire a Postului Mare, se poate să fi rămas cu unele prejudecăți și neînțelegeri. Este vremea să căutăm și să aflăm întregul înțeles al acestui răstimp de pregătire, să cercetăm cu mai multă luare aminte îndrumările lăsate nouă pe cale de oameni mari ai Bisericii noastre de-a lungul veacurilor.

În trecut mădularele Trupului lui Hristos nu aveau acces la biblioteci mari pline de scrieri neprețuite ce ne lămuresc și ne înfățișează diferitele aspecte ale vieții creștine. De fapt, ei aveau Sfintele Taine ale Bisericii și Scripturile drept călăuză în înțelegerea și cunoașterea lui Dumnezeu. Din cuvintele Sfintei Biblii, ei au învățat că, deși multe porunci se referă la ce nu trebuie să facem, calea creștină este un chip de viață ce cuprinde îndrumări pozitive și lucrătoare. Esența acestei vieți o aflăm în însăși viața lui Hristos, în felul în care le-a răspuns celor din jurul Său, în felul în care S-a purtat Fiul Omului cât a trăit și umblat printre noi. Hristos a iertat,

a cuprins pe om în brațele Sale, a învățat, a tămăduit, a hrănit, și „sunt și alte multe lucruri pe care le-a făcut și care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, cred că lumea aceasta n-ar cuprinde cărțile ce s-ar fi scris”. (Ioan 21:25). Acest Post ne dă prilejul de a cugeta la lucrarea acestor virtuți, în loc să ne oprim la restricții dietetice sau alte îngrădiri. Ne îngrijim adesea să folosim ulei vegetal în loc de ulei de măsline (în greacă: eleon), însă uităm de cuvintele Domnului care îl citează pe Prorocul Osea, „Milă voiesc” (în greacă: eleos). Uităm că mâncarea în sine nu mântuiește. De aceea, Moise Prorocul a scris fiilor lui Israil că Dumnezeu „te-a smerit, te-a pedepsit cu foamea și te-a hrănit cu mana pe care nu o cunoșteai și pe care nu o cunoșteau nici părinții tăi, ca să-ți arate că nu numai cu pâine trăiește omul, ci că omul trăiește și cu tot Cuvântul ce iese din gura Domnului” (Deut. 8:3). Ne punem nădejdea și încrederea nu în mâncare, nici în obiceiuri omenești; mai degrabă, hrana noastră este cuvântul lui Dumnezeu și în El avem credință. Aflăm încă și această îndrumare în Pildele lui Solomon: „Atunci vei afla har și bunăvoință înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Pune-ți nădejdea în Domnul din toată inima ta și nu te bizui pe priceperea ta” (Pild. 3:4-5).

Așadar, iubiți fii și fiice ai lui Dumnezeu, căutăm la cele bune, adevărate, drepte și de cinste, pentru a le înfățișa înaintea Tronului Său. Un pasaj din Cartea lui Tobit dă un nou înțeles nevoințelor noastre: „Mai mult prețuiește rugăciunea cu post și cu milostenie și cu dreptate, decât bogăție cu nedreptate; mai bine să faci milostenie, decât să aduni aur, căci milostenia izbăvește de la moarte și curăță orice păcat. Cei ce fac milostenie și dreptate vor trăi mult. Iar păcătoșii sunt dușmanii vieții lor” (Tob. 12:8-10). Virtuțile creștine nu există independent și nicio virtute nu este de sine stătătoare, izolată de celelalte, ci mai degrabă sunt ca o fâșie de pânză multicoloră, țesută pentru a forma un model de o rară frumusețe. În același chip, și Sfântul Ioan Scărarul arată că adevăratele virtuți se completează una pe alta: „Sfințită pereche este dragostea și smerenia: că una înalță, iar cealaltă, pe cei înălțați sprijinindu-i, nu îi lasă să mai cadă” (*Scara*, 25:36). Aceste virtuți împreună-lucrează în desăvârșită armonie nu numai în viața fiecărui mădular, ci și în viața de obște a Trupului Bisericii, fiind comorile făgăduite ale împărăției lui Dumnezeu.

În aceste zile răsună o trâmbiță duhovnicească, iubiți credincioși, care ne cheamă la bucuria postului. Este o chemare de a intra în vremea postului cu duh de bucurie și cu pace în inimă, iar nu cu o față posomorâtă și întristată. Domnul Însuși ne amintește de aceasta: „Când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii; că ei își smolesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc… Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție” (Mt. 6:16-18). Aceste cuvinte ne aduc aminte că nevoința fiecărui om este personală, particulară. Nu

este o împlinire, nici o izbândă de ochii celorlalți, ci o trăire prin care trebuie să trecem fără slavă deșartă și mândrie. Marele Proroc Isaia ne dă dreapta înțelegere punând o serie de întrebări retorice:

Da, în zi de post, voi vă vedeți de treburile voastre și asupriți pe toți lucrătorii voștri.

Voi postiți ca să vă certați și să vă sfădiți și să bateți furioși cu pumnul;

nu postiți cum se cuvine zilei aceleia, ca glasul vostru să se audă sus.

Este oare acesta un post care Îmi place, o zi în care omul își smerește sufletul său?

Să-și plece capul ca o trestie, să se culce pe sac și în cenușă, oare acesta se cheamă post, zi plăcută Domnului?

Nu știți voi postul care Îmi place? – zice Domnul. Rupeți lanțurile nedreptății, dezlegați legăturile jugului, dați drumul celor asupriți și sfărâmați jugul lor.

Împarte pâinea ta cu cel flămând, adăpostește în casă pe cel sărman, pe cel gol îmbracă-l și nu te ascunde de cel de un neam cu tine. (Isaia 58:3-7)

Cuvioșii Părinți și Cuvioasele Maici ale Bisericii au înțeles limpede că Hristos S-a folosit de pilde ca să arate în chip viu lucrarea diferitelor virtuți. De aceea, Biserica ne pregătește pentru călătoria postului și purcederea noastră până la Paște, oferind paremii aparte care ne vor călăuzi pe calea cea dreaptă a virtuților. Dacă nu începem prin a îmbrățișa adevărata smerenie, așa cum am văzut în Pilda Vameșului și a Fariseului, și dacă nu ne recunoaștem păcatele și nu ne pocăim, așa cum primim mărturie în Pilda Fiului Risipitor, și dacă nu răspundem nevoilor, durerilor și necazurilor celorlalți, așa cum suntem învățați în Pilda Înfricoșătoarei Judecăți, nu vom putea înțelege miezul Postului Mare și nici al Evangheliei. Trebuie să îmbrățișăm și să trăim toate aceste virtuți ca o descoperire a dragostei, pentru că „dragostea este cu adevărat lepădare a tot cugetul potrivnic, căci dragostea nu gândește răul” (*Scara*, 30:4). În unele tradiții creștine din Occident, duhul Postului Mare se poate manifesta prin „renunțarea” la un anumit privilegiu sau lucru pentru post. Hristos ne cere numai să renunțăm la păcat și să îmbrăcăm veșmântul dreptății și al dragostei. Așa cum ne spune Sfântul Ioan Sinaitul, „Povățuitor și dreptar întru toate, după Dumnezeu, fie-ne conștiința noastră, ca astfel, cunoscând dincotro bate vântul, într-acolo să întindem pânzele” (*Scara*, 26:5).

Călătorind pe marea învolburată a vieții, să intrăm binecuvântata siguranță a limanului Sfântului și Marelui Post. Împreună, iubiți frați și surori, ne îndreptăm pașii pe calea cea adevărată a Răstignirii și Învierii lui Hristos care a adus

mântuirea, încurajându-ne unul pe altul cu îndemnul cel de pe urmă al Sfântului Ioan Scărarul: „Veniți să ne suim în Muntele Domnului, și în casa Dumnezeului nostru… Să ne sârguim, până ce vom ajunge toți la unirea credinței și la cunoașterea lui Dumnezeu”.

Fie mila, pacea și dragostea Sa cu voi cu toți.

Sfântului și Marelui Post, 2021

Cu dragoste părintească și binecuvântări,

+ Arhiepiscopul Nichita al Thyateirei și al Marii Britanii

— thyateira.org.uk